

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (links), van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, en Jef Laureyns (rechts), verbonden aan de Universiteit Gent, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

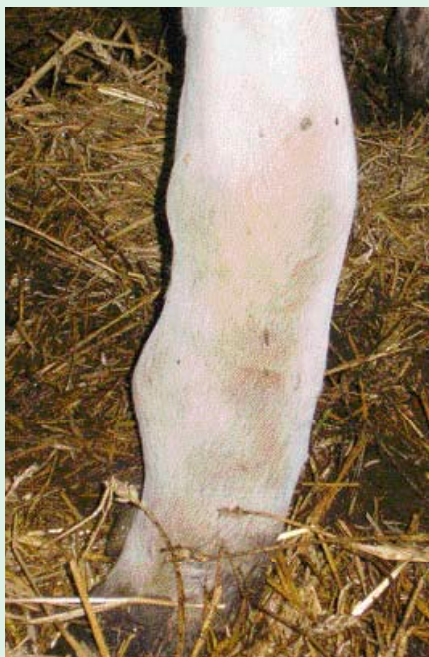
Beenbreuk

Genezing afhankelijk van plaats en type breuk

Enige tijd geleden kreeg ik een dringende oproep van een melkveehouder om een holsteinpink te euthanaseren. De pink was acht maanden drachtig en had een voorpoot gebroken.

Bij aankomst onderzocht ik de pink en stelde een fractuur in het pijpbeen van het voorbeen vast. Normaal zijn de vooruitzichten voor een volwassen dier met een beenbreuk slecht. Maar omdat ik vernomen had dat het dier hoogdrachtig was, wilde ik toch proberen om het dier tot het tijdstip van afkalven te redden.

Terwijl de veehouder hielp met het stabiliseren van de voorpoot, bracht ik een polstering aan van watten en vervolgens een sneldrogende gipslaag van onder de klauwen tot boven de voorknie. Toen het gips gedroogd was, kon het dier weer bijkomen. In een aparte strobox kon het dier gedurende vijf weken herstellen.

Enkele weken later contacteerde dezelfde veehouder me opnieuw voor een oudere melkkoe met een gebroken voorpoot. De veehouder wist inmiddels dat het beter was om de koe te laten liggen om verplaatsing van botfragmenten te voorkomen. Na aankomst probeerde ik het dier voorzichtig te benaderen en onmiddellijk te verdoven zodat ik de fractuur ter plaats kon ingipsen.

Omdat dit het tweede geval in korte tijd was, besloot de veehouder een mogelijke oorzaak te zoeken. Een hardhouten plank voorin de box werd verwijderd om meer beenbreuken te voorkomen. Na afloop deden zich geen nieuwe gevallen meer voor. De beide dieren zijn goed hersteld. De eerstgenoemde pink heeft uiteindelijk drie keer gekalfd.

Jef Laureyns, dierenarts te Merelbeke

De encyclopedie fracturen

Beenbreuken zijn vaak een gevolg van trauma, bijvoorbeeld beknelling, uitglijden en neerkomen op een harde ondergrond of plotse draaibewegingen. Kalveren krijgen fracturen vaak door een harde verlossing of het verkeerd aanleggen van verlostouwtjes.

Verlooskoorden of kjes moeten er de bijklauwen liggen met de tting aan de orzijde van et pootje. Dat voorkomt het overstrekken van de kogel tijdens het trek-

ken en vermindert de kans op fracturen. Sommige fracturen bevinden zich midden in het been, andere aan de rand. Een been kan bovendien op verschillende manieren breken. Mogelijkheden zijn een barst in het been of een stuk bot dat losgeslagen is (schilfer), maar vaak is een fractuur totaal. Het is niet gangbaar om van botbreuken bij runderen een röntgenfoto te maken. Vaak gaat een fractuur gepaard met verschijnselen zoals kraken, voelbaar losse fragmenten, afwijkende stand van het been en erge pijn. Diagnose is vaak eenvoudig, soms lastig.

De kans op genezing hangt af van diverse factoren, zoals plaats van de fractuur, leeftijd en gewicht van het dier en complicaties zoals open fracturen met wondinfectie of beschadigde zenuwen, bloed-

vaten en spieren. De beenderen groeien alleen maar aan elkaar bij immobilisatie van de breuk. In de praktijk betekent het dat de twee aanpalende gewrichten stabiel worden gehouden door een gipsverband. Dit is alleen mogelijk bij fracturen onder de hak (achterbeen) of onder de carpus (voorpoot). Bij hogergelegen beenbreuken is het aan te raden om met pinnen te werken die door de verschillende beenfragmenten gaan en die buiten de huid met elkaar verbonden zijn.

Na ingipsen is het belangrijk om te controleren of de dieren geen drukwonden krijgen en het gips goed blijft zitten. Bij snelgroeïende, jonge dieren moet het gips na twee weken vernieuwd worden, bij oudere dieren kan het het gips vier tot zes weken blijven zitten.